مکث

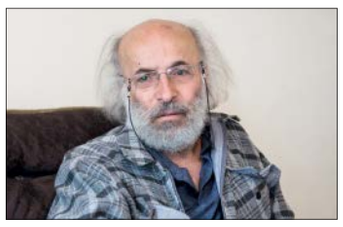
همچنان پشت دوربین

ابوالحسن داوودی

اولین فیلم: سفر عشق (۶۷)
تعداد فیلم: ۱۲
داوودی از کارگردانان موفق سینمای پس از انقلاب است و در مقاطع مختلف و در ژانرهای گوناگون، فیلم‌هایی تماشاگرپسند ساخته، چه در اواخر دهه ۶۰ که فیلم سفر جادویی را کارگردانی کرد و چه در دهه ۷۰ که با جیب برها به بهشت نمی‌روند و من زمین را دوست دارم درخشید. موفقیت داوودی در دهه‌های ۸۰ و ۹۰ هم ادامه پیدا کرد، به طوری که پرفروش‌ترین فیلم تاریخ سینمای ایران تا اینجا اثر اوست: هزارپا که سال ۹۷ اکران شد و حدود ۴۰ میلیارد تومان فروخت. درواقع داوودی یکی از استثنائات سینمای ایران است که در همه دهه‌های پس از انقلاب، فیلم موفق در کارنامه داشته و با رکوردشکنی هزارپا هم دست‌کم در گیشه، پرچم کارگردان‌های دهه شصتی سینمای ایران را بالا برده است.

کیانوش عیاری

اولین فیلم: تنوره دیو (۶۴)
تعداد فیلم: ۱۲
یکی از بهترین فیلمسازان تاریخ سینمای ایران که همواره شأن و مقام کارگردانی را به عنوان یک هنر، حفظ کرده است. او فیلم خوب و ماندگار در کارنامه‌اش کم ندارد؛ از جمله آن سوی آتش، شبح کژدم و روز باشکوه که در دهه ۶۰ ساخت تا فیلم‌هایی چون آبادانی‌ها و بودن یا نبودن که بترتیب آنها را در دهه‌های ۷۰ و ۸۰ خلق کرد. او در سال ۸۹ خانه پدری را ساخت که هنوز اکران نشده. فیلم آخر او کاناپه (۹۵) هم سرنوشتی مشابه خانه پدری دارد. با این حال عیاری خوشبختانه هنوز فیلم و حتی سریال می‌سازد: ۸۷ متر.

کمال تبریزی

اولین فیلم: عبور (۶۷)
تعداد فیلم: ۱۹
تبریزی دو فیلم بسیار موفقش، لیلی با من است و مارمولک را در دهه‌های ۷۰ و ۸۰ ساخت؛ اولی سال ۷۴ و دومی سال ۸۲. تبریزی باوجود این‌که از معدود فیلمسازان دهه ۶۰ است که همچنان فعالیت مستمر و حرفه‌ای دارد، اما فیلم‌های این سال‌های او نتوانستند مثل کارهای درخشان کارنامه‌اش محبوب باشند. حتی اگر مثل مارمولز و ما همه با هم هستیم، گیشه بدی هم نداشته باشند.

فریدون جیرانی

اولین فیلم: صعود (۶۶)
تعداد فیلم: ۱۵
جیرانی با این‌که فعالیت فیلمسازی‌اش در سینما را در دهه ۶۰ آغاز کرد، اما این فیلم به قدری برای او ناامیدکننده بود که ترجیح داد دیگر تا سال ۷۷ و برای ساخت قرمز، پشت دوربین نرود. موفقیت این فیلم اما موقعیت جیرانی را در فیلمسازی تثبیت کرد و او پس از آن، گونه جنایی با مایه‌های عشقی را جدی گرفت. جیرانی همچنان فعال و پرانرژی است و فیلم خفگی او که آن را سال ۹۵ ساخت، جزو آثار موفق و متفاوت کارنامه‌اش به حساب می‌آید.

رغبتی برای فیلمسازی در حوزه کودک نمانده

بیتا منصوری، تهیه‌کننده سینما ضمن تأکید بر حساسیت‌های فیلمسازی برای کودکان و در عین حال نبود حمایت‌های مناسب از این حوزه می‌گوید: چرا باید به فیلمسازی برای کودکان ادامه دهیم؟

منصوری که در سال‌های اخیر تهیه‌کنندگی دو فیلم «قهرمانان کوچک» و «پاستاریونی» را به عنوان دو فیلم پرفروش سینمای کودک و نوجوان را به‌عهده داشته، در گفت‌وگو با مهر گفت: چند سال پیش فیلمنامه‌ای خریدیم و در حال حاضر مشغول بازنویسی و به‌روزرسانی آن هستیم تا ابوالحسن داوودی آن را کارگردانی کند. او در پاسخ به این سؤال که آیا تمایل به تهیه‌کنندگی فیلم کودک دیگری پس از دو تجربه موفق اخیر خود دارد یا خیر، گفت: حوزه کودک حوزه خطرناکی است و نمی‌شود با بودجه شخصی به آن ورود کرد. این شرایط سخت در حالی است که هیچ‌کس از این سینما حمایت نمی‌کند. منظورم این نیست که از من حمایت شود، بلکه این فیلم کودک است که باید مورد حمایت قرار بگیرد.

جایی برای پیرمردها هست یا نیست؟!

نگاهی داریم به مسیر فیلمسازی حدود ۶۰ کارگردان دهه ۶۰ در این سال‌ها

علی رستگار

فرهنگی

دهه ۶۰ دهه عجیب و غریبی در سینمای ایران است؛ سینما پس از وقفه‌ای چند ساله و تعطیلی پوست‌اندازی کرد تا سینمای پیش از انقلاب به کلی محو شود و رنگ ببازد. سیاستگذاران فرهنگی و مدیران تصمیم‌گیرنده سینمایی، مانع راهیابی کوچک‌ترین نشانه‌های فیلمفارسی و سینمای گذشته به فیلم‌های در دست تولید می‌شدند.

برخی فیلم‌ها به‌ویژه در ابتدای راه، نگاهی ایدئولوژیک داشتند و قصه بسیاری از فیلم‌ها در دوران رژیم گذشته می‌گذشت و در تقبیح فضای آن موقع بود. جنگ و دوران دفاع مقدس هم باعث شد، فیلمسازان زیادی سراغ ساخت فیلم‌هایی در این زمینه بروند. البته ملودرام‌ها، فیلم‌های اجتماعی و فیلم‌های کمدی هم بودند و هرکدام مخاطبان زیادی را جذب می‌کردند.

برخی از فیلمسازانی که در دهه ۶۰ فیلم می‌ساختند، همان‌هایی بودند که پیش از انقلاب هم فعالیت می‌کردند و حتی فیلم‌های خوب و مهمی در کارنامه داشتند؛ سینماگرانی نظیر داریوش مهرجویی، مسعود کیمیایی، علی حاتمی و دیگران، در سینمای پس از انقلاب و در دهه ۶۰ هم به فیلمسازی خود ادامه دادند. اما در این گزارش، سراغ کارگردان‌هایی رفتیم که فعالیت حرفه‌ای خود را در دهه ۶۰ آغاز کردند یا با ارفاق در سال ۵۹ اولین فیلم بلند و سینمایی شان را ساختند. کارگردان‌هایی که می‌توان آنها را فیلمسازان سینمای انقلاب هم خواند.

می‌خواهیم ببینیم این فیلمسازان چه مسیری را در فیلمسازی طی کردند و حالا در چه نقطه‌ای از کارنامه خود هستند. آیا اصلا به شرط حیات، جایی برای این پیرمردهای فیلمسازی ایران هست یا نه؟ آیا آنها که خود روزی جوان و جویای نام بودند و با استعداد نوظهور خود برخی فیلمسازان قدیمی را کنار زدند، امروز در مقابل فیلمسازان جوان و مستعدی چون سعید روستایی، محمدحسین مهدویان، نیما جاویدی و... در مواجهه با مخاطبان و منتقدان حرفی برای گفتن دارند یا نه.

بهانه ما هم برای این موضوع، تجلیل از دو کارگردان فعال دهه ۶۰ یعنی سیامك شایقی و

سعید ابراهیمی‌فر

اولین فیلم: نارونی (۶۷)
تعداد فیلم: ۵
بهترین فیلم او همان اولین فیلمش است. در سال‌های اخیر حضور ناموفقی در شبکه جم داشت و به کشور برگشت.

سعید اسدی

اولین فیلم: سراب (۶۵) کارگردانی مشترک با حمید تمجیدی
تعداد فیلم: ۸
بهترین فیلم اسدی، آواز قو است، اما او بعد از آن فیلم‌های ناموفقی ساخت و در دهه ۹۰ هم در سینما غیبت دارد.

محمدرضا اعلامی

اولین فیلم: نقطه ضعف (۶۲)
تعداد فیلم: ۹
بهترین فیلم زنده یاد اعلامی، فیلم اول اوست که اقتباسی از کتاب اشتباه نوشته آنتونیس ساماراکیس بود. او همچنین یك فیلم بسیار موفق در گیشه هم در کارنامه کرد: افعی (۷۱)

بهروز افخمی

اولین فیلم: عروس (۶۹)
تعداد فیلم: ۱۱
افخمی شروع خوبی در سینما داشت و با ساخت فیلم‌هایی چون روز فرشته، شوکران، گاوخونی و سنت پترزبورگ، کارنامه متفاوت و متنوعی دارد. با این حال دو فیلم او در دهه ۹۰ آذر، شهدخت، پرویز و دیگران و روباه نظر اغلب تماشاگران را جلب نکرد؛ به ویژه همین آخری.

شهریار بحرانی

اولین فیلم: پرچمدار (۶۳)
تعداد فیلم: ۸
فیلم‌های جنگی بحرانی در دهه‌های ۶۰ و ۷۰ همچون گذرگاه، هراس و حمله به اچ ۳ با اقبال خوب تماشاگران مواجه شد، اما کارگردان مریم مقدس و ملك سلیمان در دهه ۹۰ فیلمی نساخته است.

محمد بزرگ‌نیا

اولین فیلم: ۱۹۳۶ (۵۹)
تعداد فیلم: ۶
بزرگ‌نیا استاد فیلم‌هایی است که قصه‌هایش در دریا روایت می‌شود. با این‌که اولین فیلم خود را سال ۵۹ ساخت، اما اولین فیلم مهم و موفقش را سال ۶۷ ساخت: کشتی آنجلیکا. دو فیلم آخر او در دهه ۸۰ ناموفق بود و در دهه ۹۰ هم فیلمی نساخته است.

بیژن بیرنگ

اولین فیلم: علی و غول جنگل (۶۹) کارگردانی مشترك با زنده یاد مسعود رسام
بیشتر فعالیت بیرنگ و رسام در تلویزیون بود، اما موفق‌ترین حضور آنها در سینما به عنوان کارگردان همان اولین فیلم شان بود و بعد از آن هم چندان در سینما کار نکردند.

کامبوزیا پرتوی

اولین فیلم: ماهی (۶۶)
تعداد فیلم: ۹
گلنار (۶۷) و کافه ترانزیت (۸۳) بهترین فیلم‌های کارنامه پرتوی است. دو فیلم او در دهه ۹۰ موفق از آب درنیامدند: پرده (۹۱) و کامیون (۹۶) به ویژه این آخری که نمایش موفقی هم در جشنواره فیلم فجر نداشت.

کیومرث پوراحمد

اولین فیلم: باران (۶۱)
تعداد فیلم: ۲۰
پوراحمد فیلم‌های خوبی چون خواهران غریب، شب یلدا و اتوبوس شب را در کارنامه دارد. او با این‌که در سال‌های اخیر هم فیلم می‌سازد، اما آثارش نتوانسته موفقیت گذشته‌اش را تکرار کنند. بهترین کار کارنامه او البته، کارگردانی سریال قصه‌های مجید است.

مسعود جعفری جوزانی

اولین فیلم: جاده‌های سرد (۶۴)
تعداد فیلم: ۸
جعفری جوزانی مصداق درست فیلمسازانی است که بهترین فیلم‌هایش را (جاده‌های سرد و شیر سنگی) در دهه ۶۰ ساخت، اما پس از آن باوجود فعالیت متناوب در فیلمسازی، فیلم موفقی در سینما نساخت. دو فیلم آخر او ایران برگر و پشت دیوار سکوت که در دهه ۹۰ ساخته شد، فاصله زیادی با آثار ماندگار جعفری جوزانی دارد.

ابوالفضل جلیلی

اولین فیلم: میلاد (۶۲)
تعداد فیلم: ۱۴
جلیلی همیشه فیلمسازی جشنواره‌ای بوده و فیلم‌های او فراز و فرود آنچنانی نداشته‌اند. با این حال احتمالا بهترین فیلم‌های او گال (۶۵) و دت یعنی دختر (۷۲) باشند. او همچنان آرام و بی‌هیاهو و بدون اکران فیلم می‌سازد!

مجید جوانمرد

اولین فیلم: مار (۶۶)
تعداد فیلم: ۹
جوانمرد از آن دسته کارگردان‌های خوب دهه ۶۰ است که بهترین فیلم‌هایش شکار و دستمزد را به ترتیب در سال‌های ۶۶ و ۶۸ ساخت. او که در سال‌های اخیر کم کار شده، سال ۹۳ کمدی ضعیف و ناامیدکننده‌ای به نام آدم باش ساخت.

سعید حاجی‌میری

اولین فیلم: آوای غیب (۶۲)
تعداد فیلم: ۴
حاجی میری کارگردان کم کاری است و فقط سه فیلم در دهه ۶۰ و یك فیلم هم در سال ۷۵ ساخت به نام اسکادران عشق که احتمالا مشهورترین فیلمش به عنوان فیلمساز باشد. اما او بیشتر از کارگردانی به عنوان تهیه کننده فعالیت کرده است. حاجی میری در سال‌های اخیر فیلمی نداشته؛ نه به عنوان کارگردان و نه به عنوان تهیه کننده.

منوچهر حقانی‌پرست

اولین فیلم: توجیه (۶۰)
تعداد فیلم: ۳
در اولین فیلم او بازیگرانی چون مجید مجیدی و جعفر دهقان بازی می‌کردند. حقانی‌پرست هر سه فیلمش را در دهه ۶۰ ساخت که تنها اولی تا حدودی مورد توجه قرار گرفت. حقانی‌پرست که در سال‌های اخیر بیشتر مدرس کارگردانی و فیلمبرداری بود، سال ۸۹ درگذشت.

رضا حیدرنژاد

اولین فیلم: حکایت آن مرد خوشبخت (۶۹)
تعداد فیلم: ۳
او تنها یك فیلم در اواخر دهه ۶۰ ساخت و پس از آن هم فقط دو فیلم دیگر را کارگردانی کرد: عشق شیشه‌ای (سال ۷۸ با بازی پرویز پرستویی) و آلبوم (۸۳). در سال‌های اخیر، خبری از فیلمسازی او نیست.

جمشید حیدری

اولین فیلم: کرکس‌ها می‌میرند (۵۹)
تعداد فیلم: ۱۰
حیدری باوجود این‌که اولین فیلمش را سال ۵۹ ساخت، اما بیشترین فعالیتش را در دهه ۶۰ انجام داد. مرز (۶۰) با بازی سعید راد و داوود رشیدی، احتمالا مهم‌ترین فیلم او باشد. حیدری در دهه ۹۰ فعالیتی به عنوان فیلمساز نداشته است.

اکبر خواجویی

اولین فیلم: خانه ابری (۶۵)
تعداد فیلم: ۳
زنده‌یاد خواجویی را بیشتر به عنوان کارگردانی تلویزیونی می‌شناختیم، اما بهترین فیلم او در سینما سیرك بزرگ (۷۰) با بازی اکبر عبدی و فردوس کاویانی بود.

سیف‌ا... داد

اولین فیلم: زیر باران (۶۳)
تعداد فیلم: ۳
زنده‌یاد داد فقط سه فیلم در سینما ساخت که دو فیلم او به شدت موفق و تاثیرگذار بود: یکی کانی مانگا (۶۶) که یکی از پرمخاطب‌ترین و پرفروش‌ترین فیلم‌های تاریخ سینمای ایران است و دیگری بازمانده که هنوز روی دست آن فیلمی درباره جریان مقاومت فلسطین نیامده است.

احمدرضا درویش

اولین فیلم: آخرین پرواز (۶۸)
تعداد فیلم: ۸
درویش باوجود این‌که دو فیلم در دهه ۶۰ ساخت، اما فیلم‌های مهمش چون کیمیا، سرزمین خورشید و دوئل را در دهه‌های ۷۰ و ۸۰ کارگردانی کرد. او در دهه ۹۰ و سال ۹۲ فیلم عظیم «رستاخیز» را درباره واقعه کربلا ساخت که موانعی برای اکران آن وجود دارد. اکران نشدن این فیلم، درویش را برای ساخت فیلم بعدی، بی‌انگیزه کرده است.

هوشنگ درویش‌پور

اولین فیلم: به خاطر مادر (۶۷)
تعداد فیلم: ۶
مشهورترین فیلم این فیلمساز دهه ۶۰ و ۷۰، بی‌تو هرگز است. درویش پور در سال‌های اخیر هم فیلم می‌سازد، آخرین فیلم او با نام آشنای فریاد زیرآب است که سال ۹۶ ساخت!

سیدضیاءالدین دری

اولین فیلم: صاعقه (۶۳)

چهره

فیلمساز باهویت

ابراهیم حاتمی‌کیا

اولین فیلم: هویت (۶۵)
تعداد فیلم: ۲۰
حاتمی‌کیا از جمله فیلمسازان موفق سینمای ایران است که آثارش همواره موردتوجه بوده و این توجه به آثار او از همان دهه ۶۰ و با فیلم‌هایی چون دیده بان و مهاجر به ترتیب ۶۷ و ۶۸ آغاز شد و بعدها با فیلم‌هایی چون از کرخه تا راین و بوی پیراهن یوسف ادامه پیدا کرد و با آژانس شیشه‌ای به اوج خود رسید. حاتمی‌کیا همچنان فیلم می‌سازد و با هر فیلم، باز هم توجهات را به خود جلب می‌کند، حتی اگر نتیجه فیلم، خوشایند برخی تماشاگران و منتقدان نباشد. او سال ۹۶ به وقت شام را ساخت و این روزها هم در تدارك ساخت فیلم جدید خود، خروج است.